

Groot bedrijf... gezond vee voorop

Veel melkveebedrijven nemen in omvang toe. Met name jonge ondernemers zijn bezig met schaalvergroting, constateert dierenarts Leen de Graaf van Dierenartsenpraktijk Beilen. Een groot bedrijf vraagt een andere aanpak van de diergezondheid, aldus de dierenarts.

GEESJE ROTGERS

De praktijk van rundveedierenarts Leen de Graaf kent weinig stoppers – op de meeste bedrijven is gelukkig een bedrijfsopvolger aanwezig. “Met name de jongere veehouders zijn

bezig met het vergroten van hun bedrijf”, constateert Leen. Er worden soms grote groeistappen gemaakt. Inmiddels heeft hij al een aantal bedrijven met meer dan driehonderd koeien in zijn praktijk.

Dierenarts Leen de Graaf van Dierenartsenpraktijk Beilen.

De begeleiding van de diergezondheid op een groot bedrijf vergt een andere aanpak dan op een gezinsbedrijf. Het is op zo'n groot bedrijf niet meer mogelijk om per koe te bepalen wat het beste voor haar is. Bovendien wordt op grote bedrijven gewerkt met personeel. Ook het 'groeien' vergt veel aandacht van veehouder en dierenarts.

Aankoop vee

Iedere veehouder weet dat hij met de aankoop van vee enorm voorzichtig moet zijn. Voor je het weet brengen de nieuwe dieren een schadelijke ziekte mee. Niks aankopen en alles zelf opfokken heeft uit oogpunt van diergezondheid de voorkeur. Maar dat is voor ondernemers die sneller willen groeien, uit economisch oogpunt vaak geen optie.

Alle waarschuwingen ten spijt, met de aankoop van vee gaat het geregeld fout, constateert Leen. Met name BVD (Bovine Virus Diarree) is beducht. Maar ook IBR en paratbc worden gevreesd. “De consequenties van de insleep van zo'n ziekte worden gemakkelijk onderschat.” De dierenarts heeft ervaring met bedrijven waar met de aankoop van koeien ziekten werden binnengehaald. Als je niet absoluut zeker weet dat de aankoop vrij is van ziekten, is vaccineren van de veestapel de oplossing. “Een vaccinatie van het hele koppel is op een groot bedrijf een dure aangelegenheid – de kosten bedragen al gauw enkele duizenden euro's per ziekte.” Waarschijnlijk ligt daar het argument van menig veehouder om dan maar het risico te lopen. “De kosten van een ziekte-uitbraak zijn echter vele malen hoger”, weet Leen. “De schade door BVD kan bijvoorbeeld gemakkelijk oplopen naar 125 euro per koe.” Ook IBR en paratbc kennen flinke schades. “Koop alleen vee met dezelfde of een hogere gezondheidsstatus als het bedrijf, en het liefst van één of enkele herkomst-adressen”, adviseert Leen nog maar eens. Helaas is dit soort vee bijzonder schaars en moeten veehouders het meestal doen met 'tweede keus'. Er rest dan één alternatief: niet afwachten tot ziekten zich manifesteren, maar de hele veestapel vaccineren.

Diergezondheid op groot bedrijf

De diergezondheid vraagt op grote bedrijven een andere aanpak dan op kleine. “Op bedrijven met zestig koeien kijk je naar de individuele dieren, de probleemkoeien pluk je eruit, en die behandel je. Op grote bedrijven lukt dat niet meer. Daar kijk je naar de prestaties van groepen.” Voor elke groep, zoals de verse koeien, de hoogproductieve koeien en de vaarzen, is er een duidelijk protocol met behandelingen op

standaard bekeken op circa 80 dagen na afkalven. Dit is de kritieke periode voor klauwbevangenheid. “Je zit er dan bovenop”, verklaart Leen het tijdstip. “Een vast protocol maakt het voor veehouder en dierenarts gemakkelijk om structuur aan te brengen op een bedrijf. Je weet precies wat je moet doen en loopt niet over het bedrijf te rennen van klus naar klus.” Daarbij ligt de nadruk van de protocollen op preventie, en er zo vroeg

Verse koeien worden standaard op dag tien getemperatuur

vaste tijdstippen. De dierenarts stelt samen met de veehouder een protocol op dat past bij het bedrijf. Bij de verse koeien is het bijvoorbeeld vaste prik om ze op dag tien te temperen. Dit is het kritieke moment waarop een eventuele baarmoederontsteking zich manifesteert. En koeien die 90 dagen geleden hebben gekalfd, en nog niet tochtig zijn gezien, worden automatisch 'attentiedier'. Is er op 120 dagen nog geen tochtigheid waargenomen, dan volgt een behandeling.

De klauwbekapper komt elke maand op een vast tijdstip, en niet meer elk half jaar. De koeienklauwen worden bijvoorbeeld

mogelijk bij zijn als het fout dreigt te gaan. Leen komt elke drie weken op de grote bedrijven voor de begeleiding – de koeien van de attenteliesten staan dan klaar en worden gecheckt. Verder is het belangrijk dat ook het personeel goed weet waar het mee bezig is. “Sommige medewerkers voeren uit wat hen wordt opgedragen, maar weten bijvoorbeeld niet waarom het zo belangrijk is dat een kalf biest krijgt”, merkt Leen. Als ze die kennis wel hebben, realiseren ze zich de gevolgen van hun handelen. Op sommige bedrijven verzorgt hij de bijscholing in diergezondheid van medewerkers. §

MVVO-Award voor Dierenartsenpraktijk Beilen

Dierenartsenpraktijk Beilen won afgelopen najaar de Maatschappelijk Verantwoord Veterinair Ondernemen Award. De prijs is ingesteld door de KNMVD (beroepsvereniging van dierenartsen) en werd in 2009 voor de eerste keer uitgereikt. De praktijk kreeg de prijs voor het signaleren van een volksgezondheidsrisico in de vleesproductie. Door een fout in de regelgeving dreigden residuen van antibiotica in de voedselketen terecht te komen. Volgens de jury getuigt het van lef van de dierenartsen om de autoriteiten op het hiaat in de regels te wijzen en zo hun verantwoordelijkheid te nemen voor de voedselveiligheid. Waar ging het precies om? Dierenarts Leen de Graaf legt uit: “Als dierenarts zijn wij soms genoodzaakt om een noodslachting uit te laten voeren. Wij moeten dan verklaren dat het betreffende dier niet recent is behandeld met antibiotica. Bijzonder was dat de antibiotica in droogzetters niet meetelden. Het betreffende uierweefsel zou dus gewoon geconsumeerd mogen worden. Volgens de regelgeving was uierweefsel namelijk geen consumptievelles. Dat laatste is een misvatting.” Inmiddels is de wet aangepast.